01/04/2021

Istorie şi credinţă

Pe teritoriul satului Cârja, oraşul Murgeni, judeţul Vaslui, au fiinţat trei biserici, dintre care în prezent mai există două: cea mai veche se afla în Cârja de Jos, în prezent demolată şi înlocuită cu alta nouă, a doua era situată în centrul satului, astăzi dispărută, iar ultima e amplasată în Cârja de Sus.

Primul lăcaş de cult, cu hramul Sfântul Nicolae, a fost ridicat în anul 1678 de ofiţerul rus Nicolai şi sfinţit în acelaşi an, având formă de treflă în stil moldovenesc. Iniţial, pereţii erau făcuţi din trestie şi lipiţi cu lut la interior şi la exterior, acoperişul fiind din stuf; ulterior, construcţia a fost realizată din vălătuci de pământ pe furci de lemn şi acoperiţi cu scândură, peste care au fost bătute şipci şi aplicată tencuială. Biserica are mai puţine icoane, dar deţine o Evanghelie ferecată cu aur, o cădelniţă de argint, o alta argintată, şase candele argintate şi un iconostas din anul 1912. Clopotniţa, zidită la începutul anilor ’60 din beton armat, are un clopot mic cu o inscripţie rusească din anul 1792 şi altul mare făcut în anul 1931 din venitul unui pod plutitor pe râul Prut, cu contribuţia sătenilor. În anul 2008, biserica a fost demolată, pe locul ei fiind construită alta de zid şi beton, aflată în curs de finisare.

La săparea fundaţiei, au fost descoperite mai multe oseminte şi o tranşee în care se aflau un schelet şi o baionetă, iar sub o placă de beton turnată în faţa bisericii a fost dezvelită o groapă comună în care au fost găsite o monedă germană, o bucată de uniformă verde şi oseminte ale mai multor soldaţi aruncaţi unii peste alţii.

A doua biserică era aşezată pe locul fostului cămin cultural şi avea hramul Sfântul Ioan Botezătorul; a fost construită mai mult din lemn de banul Ioan Cârjă pe la anul 1750, fiind împroprietărită în anul 1864 cu opt fălci de pământ. În anul 1909, nu se mai ţineau slujbe în ea, între anii 1927 şi 1930 era deja şubrezită, iar ulterior s-a năruit. Clopotul a fost dus la biserica din Hârcetea (Cârja de Sus), pământul fiind împărţit între celelalte două biserici.

Cea de-a treia biserică are hramul Naşterea Maicii Domnului şi a fost ridicată între anii 1830 şi 1833 de protopopul Vrabie şi familia sa, care aveau o moşie în zona Bârsana. A fost clădită, şi cu contribuţia sătenilor, în satul vecin Hrăniceni, în stilul obişnuit al satelor moldoveneşti de şes, imitând construcţiile din piatră. Pereţii au grosimea de 60 cm şi sunt făcuţi din vălătuci de lut pe furci de lemn, fiind căptuşiţi la exterior cu scândură vopsită în gri, iar construcţia e acoperită cu tablă. Este singurul lăcaş de cult din zonă care mai păstrează forma de construcţie a vechilor biserici moldoveneşti. Sistemul de boltire este unul dintre cele mai spectaculoase întâlnite la bisericile din lemn ale judeţului: calote despărţite de nervuri în torsadă şi o cheie de boltă de forma unei rozete solare. După anul 1930, a mai fost adăugat un pridvor, care a schimbat aspectul clădirii iniţiale. În faţa ei, se află o clopotniţă din cărămidă, zidită în anul 1927 prin donaţia familiei boierilor Lazăr şi Natalia Donca, moştenitorii moşiei protopopului Vrabie, împreună cu care trăiau în anul 1854 în aceleaşi case. În anul 1928, tot ei au cumpărat cu 130.000 de lei un clopot de aproape o tonă, pe care l-au donat bisericii, ce mai deţine unul din anul 1909. Lăcaşul de cult adăposteşte o Evanghelie din anul 1830 cu semnătura indescifrabilă a donatorului, o alta, cumpărată de epitropie, pe care e scris „România”, o cădelniţă din anul 1833, un policandru din anul 1931, icoane vechi şi un pocal de argint, inscripţionate cu litere chirilice.

Biserica figurează în Lista Monumentelor Istorice cu codul VS-II-m-B-06775 şi se află într-o avansată stare de degradare, necesitând reparaţii capitale urgente, care însă întârzie din cauza costurilor foarte mari.

În curtea fiecărei biserici au existat cimitire care, în lipsa medicilor, medicamentelor şi a condiţiilor de igienă din trecut, au fost mutate în afara satului.

Din anul 2005, preotul paroh al satului este Silviu-Cristian Coromelcea.

ziarullumina.ro